

CZU: 81'255:81-7:791.43-22

LA DÉMARCHE TRADUCTOLOGIQUE DE LA TRANSMISSION DE L'HUMOUR ET DE L'IRONIE DANS LE SOUS-TITRAGE DU FILM «BIENVENUE CHEZ LES CH'TIS»

Angela GRĂDINARU

Université d'État de Moldova

L'objectif principal de cette recherche est d'analyser les particularités de la traduction de l'ironie et de l'humour dans le sous-titrage des films comiques. A l'écran, deux formes d'humour se présentent: l'humour non-verbal (images, sons, bruitages) et l'humour verbal (scripts, scénarios). Ce dernier, faisant partie du texte qui est l'objet même de la traduction, il pose souvent un problème pour les traducteurs de l'audiovisuel. Les mots prêtent parfois à rire par eux-mêmes volontairement (calembours, contrepèterie, etc.) ou involontairement (lapsus) et dans ces cas, l'humour naît des mots plus que de leur situation d'énonciation et traduire ces mots en les remplaçant simplement par d'autres mots (synonymes, équivalents) fait perdre la nature comique de l'énoncé. La plupart des problèmes auxquels le traducteur peut se confronter sont à cause des connotations socioculturelles. Car la principale difficulté d'interprétation du message humoristique dans la traduction audiovisuelle, et plus particulièrement dans les comédies, est que les acteurs emploient un langage familier, ce qui implique plus de travail pour le traducteur qui doit inférer l'ensemble des connotations et de références incluant le mode de vie, les traditions, l'histoire ainsi que l'évolution quotidienne que subit les locuteurs et, par conséquent, leur parlé. Traduire l'humour s'avère être un des genres le plus difficile en traduction. Avant tout culturel, l'humour repose sur des jeux de mots qui, en plus des problèmes d'ordre technique, obligent le sous-titreur à chercher des expériences et connaissances communes à celui qui parle et celui qui écoute. Par conséquent, nous allons effectuer l'analyse des différents procédés suivis par le traducteur afin de faire passer le message complet du film de la culture française à la culture roumaine. Nous nous sommes également proposé d'analyser la manière dont le rire est traduit à l'écran à partir du film *Bienvenue chez les Ch'tis*.

Mots-clés: audiovisuel, connotation, ironie, humour, message, socioculturel, sous-titrage, traduction, traducteur.

ENDEAVORS INTO TRANSLATING HUMOR AND IRONY IN FILM SUBTITLES OF «BIENVENUE CHEZ LES CH'TIS»

As a main objective of this research we want to analyze the peculiarities of translating irony and humor in subtitling comedies. On screen, two forms of humor are presented: non-verbal humor (images, sounds, sound effects) and verbal humor (scripts, scenarios). The latter, being part of the text as the very object of translation, often seems to create problems for the audiovisual translators. Words sometimes cause laughing voluntarily (puns, spoonerism etc.) or involuntarily (blunders) and in these cases, humor is created from words and their context so that translating these words with synonyms and equivalents makes the translation lose its comedy and the comic effects. Most of the problems that the translator can face are because of the socio-cultural connotations. Due to the fact that the main difficulty in interpreting the humorous message in audiovisual translation, and more particularly in comedies, is that the actors use a colloquial language, this implies more work for the translator who must infer all the connotations and references including the way of life, traditions, history as well as the daily evolution experienced by the speakers and, consequently, their language. Translating humor turns out to be one of the most difficult genres in translation. First and foremost, culturally, humor is based on word games that, in addition to technical problems, force the translator to look for experiences and common ground for both the speaker and the listener. Therefore, we are to analyze various processes that the translator goes through to render the full message of a film from French culture to Romanian culture. We also plan to analyze the way the comic is translated on the screen in the film *Welcome to the Sticks (translation)*, originally in French as *Bienvenue chez les Ch'tis*.

Keywords: audiovisual, connotation, irony, humor, message, socio-cultural, subtitling, translation, translator.

DEMERSUL TRADUCTOLOGIC DE TRANSMITERE A UMORULUI ȘI IRONIEI ÎN SUBTITRAREA FILMULUI «BIENVENUE CHEZ LES CH'TIS»

Obiectivul principal al acestei cercetări constă în analiza particularităților de traducere a ironiei și umorului în subtitrarea comediiilor. Pe ecran sunt identificate două forme de umor: umorul non-verbal (imagini, sunete, efecte sonore) și umorul verbal (scripturi, scenarii). Acesta din urmă se actualizează în text și reprezintă adesea o problemă pentru traducătorii audiovizualului. Umorul poate fi condiționat de cuvintele care sunt utilizate intenționat (jocuri de cuvinte) dar și neintenționat; prin urmare, a traduce aceste cuvinte prin înlocuirea lor cu alte cuvinte (sinonime, echivalente) determină pierderea efectului comic al cuvântului. Majoritatea problemelor cu care se poate confrunta traducătorul sunt condiționate de conotațiile socioculturale. Principala dificultate de interpretare a mesajului umoristic în traducerea audiovizuală și, mai

ales, în comedii constă în faptul că actorii folosesc un limbaj familiar, ceea ce implică mai multă muncă pentru traducătorul care trebuie să deducă toate conotațiile și referințele ce vizează modul de viață, tradițiile, istoria, precum și evoluția zilnică a limbajului locutorilor. Traducerea umorului se dovedește a fi unul dintre cele mai dificile genuri în traducere. Umorul, marcat cultural, se bazează pe jocuri de cuvinte care, pe lângă alte probleme tehnice, îl obligă pe subtitror să caute experiențe și cunoștințe comune vorbitorului și ascultătorului. Prin urmare, vom analiza diferite strategii urmate de traducător pentru a transmite mesajul complet al unui film din cultura franceză către cultura română. Ne-am propus, de asemenea, să analizăm modul în care comicul este tradus pe ecran în filmul *Bienvenue chez les Ch'tis*.

Cuvinte-cheie: *audiovizual, conotație, ironie, umor, mesaj, conotații socioculturale, subtitrare, traducere, traducător.*

Prezentat la 17.11.2018

Publicat: decembrie 2018